

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 211/2013-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. augusta 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka v konaní o sťažnosti J. B. a J. B., obaja bytom K., zastúpených A., s. r. o., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. P. S., PhD., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 62/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. a J. B. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 62/2007 p o r u š e n é b o l o .
2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 62/2007 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. J. B. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Čadca p o v i n n ý jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. B. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Čadca p o v i n n ý mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Čadca je p o v i n n ý uhradiť J. B. a J. B. trovy právneho zastúpenia spolu v sume 331,13 € (slovom tristotridsaťjeden eur a trinásť centov) na účet ich právneho zástupcu A., s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2013 doručená sťažnosť J. B. a J. B., obaja bytom K. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených A., s. r. o., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. P. S., PhD., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 62/2007.

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

„Dňa 26. 10. 2007 bol Okresným súdom Čadca prijatý návrh na začatie konania zo dňa 26. 10. 2007 v právnej veci navrhovateľov: 1/ J. B... 2/ J. B... proti odporcom: 1/ E. M... a spol., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti... 20. 02. 2008 bol na výzve v kolkoch uhradený súdny poplatok v požadovanej výške... 17. 03. 2007 bolo právnenému zástupcovi sťažovateľov doručené procesné poučenie pre účastníka konania zo dňa 10. 02. 2008.

Sťažovateľ doručil dňa 13. 05. 2009 Okresnému súdu Čadca žiadosť zo dňa 13. 05. 2009, aby súd vo veci konal...

Dňa 21. 01. 2013 doručili sťažovatelia... urgenciu zo dňa 21. 01. 2013, keďže napriek vyššie uvedenej žiadosti zo dňa 13. 05. 2009 súd vo veci nekonal...

Dňa 22. 01. 2013 doručili sťažovatelia... sťažnosť na prieťahy v konaní zo dňa 22. 01. 2013, ktorú adresovali do rúk predsedu súdu, no do dnešného dňa nebola sťažovateľom doručená žiadna odpoveď.

Od podania návrhu na začatie konania, teda od 26. 10. 2007, nebol vo veci vytýčený termín pojednávania, a to aj napriek neexistencii žiadnej prekážky...

Okresný súd Čadca vo veci nekonal v čase od podania návrhu (26. 10. 2007) až do dnešného dňa, t. j. asi 5 rokov a 5 mesiacov, čím porušil základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovatelia vidia porušenie svojho ústavného práva v neprimeraných časových prieťahoch spôsobených nečinnosťou súdu od podania návrhu na začatie konania až do dnešného dňa, keďže do dnešného dňa nebol vo veci vytýčený termín pojednávania. Sťažovateľ považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že ide o konanie začaté na základe návrhu zo dňa 26. 10. 2007, t. j. uvedené konanie trvá cca 5 a pol roka a doposiaľ nie je právoplatne skončené.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo J. B. a J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vo veci navrhovateľov: : 1/ J. B... 2/ J. B... proti odporcom: 1/ E. M... a spol. pod sp. zn. 10C/62/2007, porušené bolo.

Okresnému súdu Čadca prikazuje, aby v konaní vo veci navrhovateľov: : 1/ J. B... 2/ J. B... proti odporcom: 1/ E. M... a spol., o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom pod sp. zn. 10C/62/2007, konal bez zbytočných prieťahov.

J. B. a J. B. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške po 2.000,- EUR (slovom dvetisíc eur) každému, ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť J. B. a J. B. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

J. B. a J. B. priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 331,13 EUR (slovom tristotridsaťjeden eur trinásť centov) (2 úkony právnej služby po 130,16 EUR – prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť; 2 x réžijný paušál po 7,81 EUR, DPH 20 %, t. j. 55,19 EUR), ktoré je súd povinný zaplatiť na účet vedený v ČSOB, a. s., pobočka Čadca, č. ú. 4010446960/7500, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Uznesením č. k. I. ÚS 211/2013-12 zo 17. apríla 2013 ústavný súd sťažnosť sťažovateľov prijal na ďalšie konanie

Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k prijatej sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu reagovala podaním sp. zn. Spr 910/13 zo 17. mája 2013, v ktorom uviedla, že ostatný úkon súdu v predmetnej veci bol urobený 23. apríla 2008, a zároveň skonštatovala, že „... vo veci boli spôsobené bezdôvodné prietahy v konaní“.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 62/2007.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje

tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke nemožno konanie o určenie vlastníckeho práva, ktoré patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, hodnotiť ako zložité. Vzhľadom na to, že na strane odporcov je 46 účastníkov, po skutkovej stránke by bolo možné hodnotiť vec ako zložitejšiu. Ústavný súd však konštatuje, že veľký počet účastníkov konania príčinou zbytočných prietáhov v konaní okresného súdu nebol.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 62/2007 nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovatelia prispeli k zbytočným prietahom v konaní.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri posudzovaní postupu okresného súdu ústavný súd zároveň prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého, len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Ústavný súd po preskúmaní spisu okresného súdu sp. zn. 10 C 62/2007 zistil, že k namietanému porušeniu označeného základného práva sťažovateľov došlo postupom okresného súdu.

Okresný súd od 23. apríla 2008, keď doručoval právnym nástupcom odporcov návrh na začatie konania spolu s uznesením č. k. 10 C 62/2007-17 z 10. februára 2007 (uznesenie, ktorým ukladá odporcovi, aby sa vyjadril k návrhu), vo veci nevykonal žiadny úkon.

Predsedníčka okresného súdu reagovala na sťažnosť sťažovateľov na prietáhy v konaní z 22. januára 2013 až listom z 3. apríla 2013, teda po uplynutí viac ako dvoch mesiacov.

Ústavný súd konštatuje, že napriek tomu, že plynulému postupu nebráni žiadna zákonná prekážka v konaní, okresný súd vo veci bezdôvodne nekoná už viac ako 5 rokov (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel ku záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 67/2007 došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 67/2007 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € pre každého z nich.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci zakladajúce namietané porušenie základného práva (doterajšiu dĺžku súdneho konania, dobu priet'ahov okresného súdu v konaní) ústavný súd považoval za odôvodnené priznať každému zo sťažovateľov finančné zadosťučinenie v sume 2 000 €, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť sťažovateľom v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom a vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním.

Sťažovatelia si uplatnili nárok na úhradu trov konania vo sume 331,13 €. Ústavný súd im priznal túto sumu za dva úkony právnej služby po 130,16 € (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) a 2-krát po 7,81 € za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Keďže právny zástupca sťažovateľov je platiteľom dane z pridanej hodnoty, táto suma bola zvýšená ešte o 20 % DPH v sume 55,19 €.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2013